

Thema: 'Wanneer ben je echt vrij?'

Bijbelgedeelten: Galaten 5: 1; 13 - 18; Exodus 20: 2

Gesprek over het thema

Wanneer ben je echt vrij?

In allerlei toonaarden wordt de lof van de vrijheid bezongen.

Of het nu gaat om bevrijdingsfestivals of om de uitoefening van de vrijheid van meningsuiting, om bevrijdingsbewegingen, of de al dan niet democratische invulling van politieke vrijheid.

Vrijheid wordt dan vaak heel verschillend opgevat, maar wel als invulling en doel van het leven.

Vanmorgen gaat het niet zozeer om de grote vragen van vrijheid, maar richten we ons op de kleine vraag, dichtbij jezelf: *'Wanneer ben je echt vrij?'*

Aan 'vrijheid' denk je ook altijd in combinatie met 'onvrijheid'. De betekenis van vrijheid heeft te maken met situaties en omstandigheden, waarin men zich gevangen voelt.

Voorbeelden: oorlogen, gevangenis, slavernij, onderdrukking, maar ook verslaafdheid, opvoeding, je eigen lijf, je baan, je huwelijk, enz.

Vrijheid heeft twee aspecten:

1. Vrijheid **van iets**, oftewel bevrijding van: bijv. situaties van onderdrukking, onvrijheid, enz.
2. Vrijheid **tot iets**, gericht op een nieuwe situatie, met nieuwe mogelijkheden.

De manier waarop je vrijheid beleeft en invult, hangt af van je gevoel en hoe je erin staat: Hoe erger je het gevangenisgevoel hebt (gehad) hoe meer het accent komt te liggen op: bevrijd worden van:

'Dat niet, dat nooit meer!'; 'zo blij dat ik daarvan af ben!'; 'alles beter dan dit!'

Daar kun je in blijven steken. Zodanig, dat je vervolgens alles richt op:

het reageren op, afreageren, afrekenen, wraak nemen op.

Met als gevolg,

dat slachtoffers kunnen worden tot daders.

dat opvoeding, waarvan je zegt dat je het heel anders gaat doen, vaak weer net zo blijkt te verlopen.

dat Kinderen soms als reactie 'dood' geknuffeld worden.

soms een heel fanatiek geloven, gericht op het bekeren van mensen.

Dat alles in naam van de vrijheid.

Als je dan kijkt naar het bevrijd worden tot, dan zie je dat de invulling van de nieuwe situatie vaak plaatsvindt met veel ingrediënten van het bevrijd worden van.

Daarmee komen we weer bij de vraag: wanneer ben je echt vrij?

En kan de Bijbel ons daar ook bij helpen?

Overdenking

Wanneer ben je echt vrij?

Wanneer dringt het tot je door waar het uiteindelijk om gaat bij vrijheid voor je zelf?

Ieder heeft daarin zijn/haar eigen verhaal.

Verhalen van oorlog zakken haast wat weg in het verleden, maar er zijn zoveel andere verhalen: bijvoorbeeld van vluchtelingen.

Als je het thema verbreedt dan komen ze dichterbij: de verhalen van verslaafdheid, huwelijk, de kerk, opvoeding, zondigheid.

Al pratend kom je vanzelf tot de volgende ontdekkingen:

- Het verleden draag je met je mee
- Je draagt meer verleden mee dan je denkt
- Je raakt het niet kwijt

In die zin kun je er ook niet echt los/bevrijd van worden.

Het krijgt zijn plaats in (de) verhalen die met ons meegaan...

Verhalen zijn vaak voertuigen van het gevoel:

- Je kunt nog weer boos worden over onrecht
- Je kunt nog weer verdrietig worden bij verlies
- Je kunt nog weer blij worden om kleine dingen, die je toen niet naar waarde geschat hebt.

Wat ook gebeurt, is dat je soms **heel specifieke gebeurtenissen tot in details in geuren en kleuren weet te herinneren. Die hebben zo 'n indruk gemaakt, dat ze als foto's in je ziel en in je geheugen staan gegrift.** Zowel positief als negatief.

Je kunt de dingen zelf niet veranderen: gebeurd is gebeurd.

Maar, verhalenderwijs kan er wel wat gebeuren met het gevoel.

Soms komen losse eindjes bij elkaar.

Er zijn ook gebeurtenissen, als trauma's, die je niet onder ogen kunt of durft te komen.

Dan herhaalt zich alles (bijv. in dromen). Dat zijn dan gebeurtenissen, waar je dan ook haast niet bij kunt komen met je verhaal.

Er zijn ook gebeurtenissen, die soms als verhaal gekoesterd worden om zelf de ogen niet open te hoeven doen. Als je bijvoorbeeld het gevoel hebt slachtoffer te zijn van anderen, en als jet het dan alleen over anderen hebt.

Ben je dan echt vrij, of houd je jezelf voor de gek?

Als er niet iets overstijgends gebeurt, blijft het verleden een overheersende rol spelen en is het toch een vorm van onvrijheid.

Het overstijgende is, wat mij betreft, te vinden in het verhaal van 'God en Zijn volk'.

Ik lees het ook als 'God en zijn aarde', 'God en wijzelf', en het heeft daarom te maken met **de betekenis van het geloof:**

De Grondtoon is:

***'Ik ben de Here, uw God. Die u uit Egypte, uit de slavernij heeft bevrijd.'* (Ex. 20: 2)**

Die grondtoon is al aanwezig in het scheppingsgebeuren:

- Bevrijding van chaos tot orde, betekenis
- Bevrijding van evolutie/natuur/ de sterkste/gezondste tot mens, die er mag zijn, die ertoe doe.

De grondtoon van bevrijding is : **'je mag er zijn'** en **'jij bent van betekenis'**.

Israël is geroepen om er te zijn , en om van betekenis te zijn. En dat zien we in de geschiedenis gebeuren met vallen en opstaan.

De Torah (5 boeken van Mozes) is bedoeld als geschiedenis, als weg om te gaan. En we zien daarin de weg van Israël.

De Torah is niet bedoeld als Wetboek van Strafrecht.

Je zou kunnen zeggen: het (levens)spel wordt aangeboden in het verbond. Het gaat daarbij om spel- (cq. leef-)regels en niet om strafregels. Om een spel waar je voor kunt kiezen, niet als verplichting, die je opgelegd wordt.

Het hoogtepunt van de bevrijding is niet de uittocht uit Egypte. Kijk maar eens naar de woestijnervaringen en het gemor.

Het hoogtepunt is de ontmoeting met God, als overstijgende ervaring, die alles in het nieuwe licht plaatst: 'Ik ben de Here, uw God'.

Dat is het refrein van het verhaal van God door de geschiedenis heen van Israël, als boodschap voor de gehele wereld.

In het verhaal van Jezus wordt die boodschap zichtbaar en tastbaar gemaakt.

Het geldt voor iedereen: 'Ik ben je basis, de grond van je bestaan. Je hoeft het niet zelf te bevechten, en een ander hoeft het niet te bepalen.'

Het verhaal van Jezus' Kruis en Opstanding is het verhaal van Liefde, die zichzelf niet zoekt. Niet 'aai poes', bedekkend, niet in het teken van de schuldvraag, maar van de ontmoeting, het delen en het 'zien', met speciale aandacht voor de kwetsbare mens.

In het God (elkaar, of jezelf) onder ogen (kunnen) komen van jezelf en je geschiedenis/verleden, kunnen er nieuwe dingen gebeuren.

Daar heeft Paulus het ook over in de Galatenbrief.

Christus heeft ons bevrijd, opdat wij in vrijheid zouden leven. Herkent u het eeuwenoude refrein van **'Ik ben de Here uw God, die u uit Egypte heb bevrijd, uit het slavenland tot het mensenland.'**

Laat u niet opnieuw een slavenjuk opleggen, ook niet door jezelf.

En misbruik die vrijheid niet.

Wanneer ben je echt vrij?

Wanneer het accent verschuift van 'vrijheid van' naar 'vrijheid tot'

De basis is die veiligheid en geborgenheid.

Niet te verwerven, al doen we nog zo ons best, met regeltjes en afspraken.

Het gaat om wat daar onder/achter ligt. Alleen te ontdekken in situaties van ontmoeting en delen. Dat vraagt vertrouwen, dat groeit op de manier van het ijs. IJs, dat langzaam betrouwbaar genoeg wordt om het te betreden...

Dat is de boodschap van God aan ons. Dat is de ontdekking van het verhaal van God, dat ook voor ons geldt.

Ik zou het het moeder-gevoel van God kunnen noemen: de geborgenheid en veiligheid: je mag er zijn, je wordt 'gezien', herkend en je kunt alles aan Hem toevertrouwen. Waag het met Zijn verhaal.

Dat is de basis voor vrijheid tot nieuw leven.

Dan pas kan het Vadergevoel werken: Jij bent het! Jij doet ertoe! Jij bent van betekenis!

En dat mogen we delen, bevestigen en dat hebben we elkaar te bieden in de gemeente als oefenplaats voor echte vrijheid!

Amen

